

	Glossatoren	Commentatoren	Humanisten	De praktische rechtsleer	Vernunftrecht	Historische school	Pandektisten
Tijdperk	Eind 11	2 ^{de} helft 13	16 ^{de}	16 ^{de}	Ca. 1800	19 ^{de}	19 ^{de}
Verkl. Term	'Glosse' = woord of korte uitleg van moeilijk woord die men in de kantlijn of tussen de regels schrijft ter verduidelijking	Naar de commentaren die ze schreven op delen van het CIC → belangrijk figuur: Bartolus (definitie eigendom)	Tegenhanger in letteren/ kunsten		universeel recht dat op basis van de rede ontwikkeld w' in de 17e/18e eeuw =/= natuurrecht (= elk universeel recht)	Voornaamste persoon: Von Savigny	Griekse term voor Digesten : 'Pandekten' Verwijst naar volgorde en systematiek in handboeken van deze school
Achtergrond	Scholastiek in de wetenschap <ul style="list-style-type: none"> • Verklaren, systematiseren, verdedigen van tekst • Niet zoeken naar waarheid, tekst is waarheid 	Uitgangspunt = voortbouwen op Glossatoren: CIC + Standaardglossenapparaat van Accursius	Nieuwe aandacht voor klassieke oudheid : zuiver RoRe Minachtaching middeleeuwse voorgangers → vooral Fransen	Voortzetting traditie commentatoren : rechtsleer gebaseerd op praktijk, rekening houdend met gewoonterecht	Voorlopers: <ul style="list-style-type: none"> • Spaanse neoscholastiek: wil van god primeert op bestaande recht • H. Grotius: Ontwikkeld internationaal recht obv natuurrecht (nog steeds rol voor een God) 	1 van de redenen waarom algemeen Duitse codificatie moeilijk lag	Opvolgers van Von Savigny werkten zijn programma uit in 3 richtingen: <ul style="list-style-type: none"> • Romanistiek: studie antiek(!) RoRe • Pandestiek • Germanistiek: Germaans
Invulling	1 ^{ste} probleem: CIC onduidelijk + tegenstrijdigheden <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken formele logica om te verklaren • Distincties maken: indien passages tegenspreken, zelfde woord, andere betekenis 2 ^{de} probleem: CIC omvangrijk + weinig systematisch <ul style="list-style-type: none"> • Hele reeks technieken voor onderwijs en opzoeking (7) 3 ^{de} probleem: zeer veel materiaal voortgebracht <ul style="list-style-type: none"> • Maken standaardglossenapparaat door Accursius • Periode voorbij, geen ° verwijzingen 	Verschil met Glossatoren: <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe technieken door ontwikkeling Scholastiek • Aandacht voor gehele recht • Grote betrokkenheid bij praktijk als rechter, advocaat • Rekening houden niet-RoRe: <ul style="list-style-type: none"> • Bestuderen niet-RoRe met RoRe technieken • Aanvullen bestaande niet-RoRe met RoRe (w' zo subsidiair) → grotere invloed door meer rekening houden met eigen tijd	Nieuwe kijk op CIC: geen tijdloze autoriteit , maar product beschaving oude Rome → teruggaan naar RoRe door: <ul style="list-style-type: none"> • Filiologische methode: bestuderen Latijn én Grieks • Historische methode: bestuderen Ro maatschappij als milieu waar CIC is ° Door relativeren CIC → bevrijdt van keurslijf: 2 nieuwe scholen kunnen ontstaan <ul style="list-style-type: none"> • Praktische rechtsleer • Vernunftrecht 	Afwijzing humanisme → richten op praktijk, niet RoRe ten tijde Ro <ul style="list-style-type: none"> • Toch invloed: gaf intellectuele verantwoording voor aandacht eigen recht • Enkele elementen van humanisme: systematiek onderwijs + beter taalgebruik • Recht w' Europees Relatie met gewoonterecht <ul style="list-style-type: none"> • Streven naar gemeenschappelijk recht dat verschillen overstijgt • Verandering universitaire wereld (...) • Proffen belangrijke rol: adviezen (soms bindend) 	Pas na Grotius → autonoom natuurrecht Los van God, enkel rede Gepaard met exacte wetenschap: observeren en vaststellen evidente waarheden Eerste generatie: Pufendorf: systematisch, internationaal Latere generatie: Wolf: Quasi-mathematisch → Invulling blijft ius commune <ul style="list-style-type: none"> • Niet 'zo' groot verschil met praktische rechtsl. • Emancipatie RoRe: gebruikt niet omdat gezaghebben, maar overeenstemt met rede • kritisch, ondergeschikte rol (geen rekening indien strijdig met rede) 	Verzet tegen opvatting Verlichting dat er Universeel recht bestaat <ul style="list-style-type: none"> • Recht = product van Volksgeist: historische ervaring van een volk • Codificatie uitgesloten: slecht een momentopname Men zou kunnen verwachten <ul style="list-style-type: none"> • Niet op RoRe, maar Germaans gewoonterecht • afkeren tegen rationeel-systematisch denken • grote aandacht historische evolutie recht Realiteit = anders <ul style="list-style-type: none"> • vertrekt uit RoRe • Sterk systematisch: hist. materiaal ordenen 	Doel: overzichtelijk/ wetenschappelijk bruikbaar maken vh nationaal materiaal van het RoRe door verwerken tot systeem Methode: systematische indeling: <ul style="list-style-type: none"> • bouwstenen: diverse abstracte juridische begrippen • geen rekening met externe elementen • systeem is sluitend: geen leemten Oplossen geschil: <ul style="list-style-type: none"> • nagaan welk abstracte regel op casus van toepassing is Gevolg onderwijs: weten welk begrip toepassen
Verwezenlijking	Verklaring tekst CIC Beginnen ve Eu rechtswetenschap gebaseerd op logisch denken Ontwikkelen juridische grammatica	Nieuwe theorieën en rechtstakken <ul style="list-style-type: none"> • Statutenleer: begin IPR <ul style="list-style-type: none"> • <i>Lex loci</i> • <i>Lex patriae</i> • <i>Lex regit actum</i> • Nieuwe vormen juridische literatuur <ul style="list-style-type: none"> • <i>Consilia</i> • <i>Tractaten</i> 	Meer systematiek in onderwijs <ul style="list-style-type: none"> • Terug uitgaan v Instituten Terug meer aandacht CIC , niet <i>glossen</i> Betere kennis RoRe in oude Rome Relativering CIC: geen tijdloze autoriteit	Door aandacht eigen recht en ontwikkeling van gemeen recht → tendens tot Europeanisering en nationalisering	Rechtswetenschap uitzicht van exacte wetenschap : logisch systeem Recht w' abstract Werkwijze bij behandelen juridische problemen Los van God	Weinig volks → wel professoraal	Hoog wetenschappelijk niveau Basis is niet 1 nationaal recht, maar RoRe: overal aanvaardbaar Band met VR: eigendomsrecht en contractvrijheid: econ. liber.
Beperkingen	Te gebonden aan het CIC Vaak te subtiel met woorden Een echte systematiek ontbreekt Te veel steunen op logica		Slechte praktizijnen , goede proffen <ul style="list-style-type: none"> • Voor studenten: niet praktisch+ veeleisend • Voor recht: juristen als vitters + RoRe valt van voetstuk 		Codificatie = zelfmoord van Vernunftrecht		Hoge kwaliteit, maar: <ul style="list-style-type: none"> • Sluit sterk aan bij het VR • Formalistisch-technisch systeem • wereldvreemd: geen rekening niet-juridische elementen